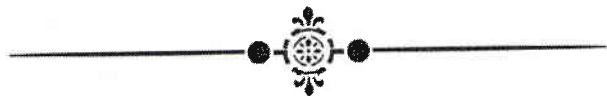

LIBRIS

We know
books

ADRIENNE VON SPEYR

MĂRTURISIREA

Editor: Hans Urs von Balthasar

Traducere din limba germană de
MARIA-MAGDALENA ANGHELESCU

Galaxia Gutenberg
2022

PREFAȚA EDITORULUI	7
1. INTRODUCERE: ÎN CĂUTAREA MĂRTURISIRII	9
2. MĂRTURISIREA ÎN VIAȚA DOMNULUI.....	22
Fundamentul trinitar	22
Poziția mărturisitoare a Fiului	25
Întruparea	30
Immaculata, concepția și nașterea.....	32
Copilăria	37
Botezul în Iordan.....	42
Ispita	49
Viața publică.....	52
Pustiul și Muntele Măslinilor	55
3. MĂRTURISIREA PE CRUCE	59
Patimile.....	59
Sâmbăta Mare.....	65
Paștele.....	70
4. ÎNTEMEIEREA MĂRTURISIRII.....	75
Instituirea ei.....	75
Legarea și dezlegarea.....	81
Preistoria ei în viața Domnului.....	88
De la Paști până la Rusalii	104
5. BISERICA ȘI MĂRTURISIREA.....	107
Mireasa și mărturisirea	107
Mărturisirea în cadrul sacramentelor	113
Păcatul originar – mărturisirea – Biserica	121
6. PENITENTUL.....	125
Extreme false	125
Relația corectă cu mărturisirea.....	133
Credința în puterea mărturisirii	140

7. TIPURI DE MĂRTURISIRE	143
Mărturisirea convertirii	143
Mărturisirea generală	149
Mărturisirea devoțională	158
Mărturisirea preoților	162
Mărturisirea călugărilor	170
Mărturisirea celor căsătoriți	180
8. MĂRTURISIREA ÎN ÎNDEPLINIREA SA	184
Moștenirea Domnului	184
Pregătirea	191
Căința	204
Rezoluția	215
Mărturisirea	221
Îndemnul	230
Absolvirea de păcat	237
Îndeplinirea penitenței	241
9. A TRĂI DIN HARUL MĂRTURISIRII	248
Omul cel nou	248
Mărturisirea și viața de zi cu zi	256
Mărturisire și misiune	262
Mărturisire și rugăciune	266
10. SLUJIREA CA DUHOVNIC	271
Pregătirea	271
Ascultarea mărturisirii	279
Îndemnul	296
Călăuzirea sufletească	301
Rugăciunile mărturisirii	306
După mărturisire	318
Păcatul legat	322
Taina mărturisirii	324
MĂRTURISIRILE SFINȚILOR	328

1. INTRODUCERE: ÎN CĂUTAREA MĂRTURISIRII

În toate evenimentele care nu sunt inevitabile și în cursul cărora pot interveni libertatea și dorința, omul caută de obicei o soluție sau o ieșire și de multe ori chiar și un motiv, o cauză a lor – cu toate că ieșirea îi este mai la îndemână decât cauza. El încearcă să-și dea seama ce ar putea face ca să-și amelioreze situația, ca să aibă o existență mai satisfăcătoare și mai mult succes. Și numai dacă acest lucru nu se realizează potrivit dorinței sale, caută motivele eșecului. Și abia în această căutare își pune întrebarea cu privire la starea propriei sale vieți. Caută să-și înțeleagă situația, să o justifice, iar făcând aceasta trebuie să recunoască, probabil, că circumstanțele sunt mai puternice decât el, că nu-și poate îmbunătăți cu nimic situația, pentru că trebuie să se lupte cu niște puteri care sunt mai eficiente decât el. Și totuși: tocmai acolo unde, justificându-se, ajunge la concluzia că este nevinovat, începe de cele mai multe ori neliniștea lui mai profundă și sentimentul unei vinovății ascunse.

În general, el nu este capabil să-și efectueze analiza destinului de unul singur. Are nevoie pentru aceasta de dialog și îl caută. Nu atât pentru a auzi ce are celălalt să-i spună – căci rareori celălalt este capabil să-i clarifice

satisfăcător propria situație –, cât mai degrabă pentru a avea ocazia să exprime în mod corect ceea ce-l apasă. Sau poate caută mai presus de toate ca, prin puterea propriului său cuvânt, să fie întărit în propria-i părere. Ca și cum cele spuse ar dobândi, printr-o putere tainică a formulării, o corectitudine definitivă; ca și cum, odată ce s-a prezentat pe sine, s-a și salvat totodată prin aceasta; ca și cum situația sa ar fi primit astfel o încadrare și o stabilizare prin cuvintele pe care le rostește și le aude în același timp. Și chiar dacă aceste cuvinte în sine nu schimbă situația, ele aduc totuși o alinare prin încadrarea într-o ordine, în necesitatea acestui a-fi-așa-și-nu-altfel.

Există mulți oameni pentru care a se putea exprima într-o discuție este atât de mult un colac de salvare încât, odată ce discuția s-a produs, ei se scufundă într-o anumită deznădejde. Exprimarea de sine fusese ultima lor speranță, iar eșecul acesteia demonstrează că nu mai au nimic ce să-și dorească. Astfel, după o discuție avută la locul nepotrivit, ei devin adesea chiar mai indiferenți decât înainte, eșuând complet în resemnare.

Desigur, discuția este de multe ori structurată în așa fel încât, obiectiv vorbind, nu oferă nicio posibilitate de succes, rezultatul ei fiind hotărât dinainte, fiindcă persoana care se înfățișează pe sine pretinzând că vrea să-și schimbe într-un fel situația, practic nu dorește nicio schimbare. Își alege în așa fel partenerul încât acesta să nu poată interveni deloc eficient. Rolul său este doar să dea din cap a încuviințare și să confirme în tăcere. Dacă partenerul este ales în așa fel încât să nu aibă voie să-și spună propria

păreră, dacă trebuie să accepte tot ce i se spune fără să opună nicio rezistență – chiar și pentru că ceea ce i se încredințează a fost ales cu grijă, tabloul schițat necorespunzând astfel deloc realității –, atunci orice discuție rămâne, firește, fără niciun succes. Totuși, există persoane care, după ce au vorbit cu o vecină sau cu altcineva considerat egalul lor, se adresează brusc unei persoane situată pe o poziție pe care o consideră superioară lor. De exemplu, unui medic, care se distinge prin cunoașterea, poziția sa, obișnuința de a trata oamenii. Cabinetul medicului este probabil locul unde au loc cele mai multe discuții. Dar ceea ce i se spune lui este de obicei foarte unilateral, tocmai pentru că doar foarte puțini vor să audă sfaturi neașteptate. Aproape toți vor confirmare, doar în cele mai mici detalii sunt dispuși să schimbe ceva. Și adesea vor să folosească judecata medicului doar drept o carte în mânecă față de un terț căruia să-i schimbe comportamentul, mai degrabă decât să și-l schimbe pe al lor.

Cei mai mulți dintre oameni caută doar autojustificare. Nimic nu le place mai mult (acestor femei) decât să li se spună: „Fiica dumneavoastră ar trebui să înțeleagă la un moment dat că...”, „ar fi timpul ca bărbatul dumneavoastră...” Sunt recunoscătoare pentru orice armă nouă care le este furnizată în lupta cu mediul vieții lor. Și își explică în așa fel soarta încât să se înțeleagă: că de fapt, nimic esențial nu se poate schimba. Viața lor are un fel de necesitate. Nu se mai bucură în niciun fel de soțul lor, pentru că seara sunt prea oboseite. Nu le place să-l

însoțescă la cinematograful, pentru că nici nu mai văd bine. La fel stau lucrurile și cu greșelile lor: sunt inevitabile, deoarece chiar și așa, ele se străduiesc să facă tot ce pot mai bine. Persoanele de acest fel stau pe o scelă subredă, periculoasă, iar dacă cineva ar încerca s-o scuture cât de puțin, ar cădea moarte. „Nervii mei n-ar mai suporta să mai am o discuție cu soțul meu...” Judecățile pe care le fac asupra celor din jur trebuie să fie false, fiindcă n-au făcut niciodată efortul să înțeleagă launtric viețile celorlalți și să le împărtășească cu dragoste. În schimb, simt nevoia să povestească ce rău le merge lor, cât de stresantă și dificilă le este viața; vor să fie compătimate și întărite în atitudinile lor negative față de ceilalți. Simt într-adevăr nevoia discuției, dar după normele pe care le poartă în ele însele. Vorbesc mereu despre faptul că ar vrea să discute odată lucrurile în amănunțime și leagă de aceasta niște așteptări vagi de îmbunătățire generală a situației lor, dar în fond nu sunt interesate de o schimbare reală. Și pentru că nu recunosc nicio altă normă decât a lor, se simt absolut libere să se exprime așa cum consideră de cuviință, fără a-i permite partenerului lor de discuție vreun drept de a obiecta. Ele vorbesc, fără să fi cugetat și să-și fi asumat cu seriozitate mai înainte cele spuse. În consecință, cea mai mare parte a discuției cu ele este simplă pălăvrăgeală: despre ele însele și despre ceea ce își închipuie că ar fi situația lor. Iar pentru că scopul în sine este discursul lor și nu dialogul responsabil, există atât de multe discuții nelalocul lor, atât de mulți se dau pe mâna unor needucați, incompetenți și fără scrupule. Rezultatul poate fi o vagă

ușurare, care nu corespunde însă niciunei transformări reale.

Dacă cineva le-ar schița unor astfel de oameni imaginea unei adevărate mărturisiri, cu pregătirea și introspecția pe care o cere, pentru a le da apoi ocazia efectuării ei autentice, fie nu ar vedea în mărturisire decât o simplă variație a ceea ce ei numesc discuție, fie ar trebui să fie șocați mortal de posibilitatea de a se vedea pentru o dată așa cum sunt. Căci aceasta ar însemna supunerea întregii lor existențe unei norme de la care ar putea să răsune o cerere inexorabilă și imprevizibilă. Ceea ce ei numesc dialog rămâne într-o sferă exterioară existenței lor; chiar dacă necesitatea despre care vorbesc poate fi interioară, pe măsură ce vorbesc ea alunecă la periferie; astfel, această necesitate rămâne necercetată, atât în ce privește sursa, cât și conținutul ei. Singurătatea lor este una cu incapacitatea lor de a dialoga autentic.

Oricine se ocupă profesional de problemele celorlalți și, în plus, le conferă caracterul de lucru interesant, își va crea cu siguranță o clientelă. Poate că pur și simplu posedă arta de a asculta și, prin urmare, de a inspira încredere, și de aceea oamenii dau năvală la el și-i istorisesc cele mai incredibile povești; pentru ei mângâierea și succesul sunt incluse deja în timpul petrecut cu ei. Consideră deja îmbucurător simplul fapt că au fost primiți și că li s-a permis să se exprime. Dincolo de aceasta, există metode și tehnici, precum cele ale psihanalizei, care, pentru a ajuta și ușura, recurg la ceva deja prezent în ființa umană, iar din ecoul așteptat cu certitudine formează un întreg; ele scot la

lumina viața instinctuală, erotismul în expresiile sale mai mult sau mai puțin conștiente, pentru a explica din această perspectivă întregul comportament al omului și pentru a-i acorda o importanță care decurge în întregime din instinctele sale, dar lasă în urmă în respectiva persoană sentimentul că a fost înțeleasă într-un mod complet nou. Și pentru că așa-zisul tratament este de lungă durată, cel astfel tratat se simte realmente înălțat o bună bucată de timp, iar dacă această perioadă coincide cu dificultățile sale acute, atunci ulterior își va întări opinia că a fost ajutat într-un mod eficient și de durată. Oamenii care pleacă vindecați în urma unui astfel de tratament sunt adesea cei cărora li s-a explicat *ceva* din cele mai primitive lucruri, în așa fel încât în toate conflictele din viitor să recurgă mereu la această explicație, devenind în același timp orbi pentru tot ceea ce nu se încadrează în schema instinctuală. Acestora, discuția nu le-a dăruit o deschidere către bogăția și plinătatea lumii reale, ci dimpotrivă, a abreviat și eliminat pentru ei printr-o așa-zisă explicație tot ceea ce nu încapă în metoda școlii analitice. Nu orice metodă trebuie să fie la fel de îngustă ca psihanaliza clasică. Există multe moduri în care cineva poate crede că poate să-i ajute pe oameni. Ei pot fi aduși la o atitudine mai socială, li se pot dezvălui aspecte ale existenței care le-au fost până atunci ascunse. Dar toate aceste metode vor rămâne până la urmă întotdeauna metode umane, rețete inventate de cineva pentru a fi aplicate în multe cazuri, mai mult sau mai puțin flexibil sau rigid. Lucruri inventate de oameni, care, tocmai de aceea, nu pot cuprinde, înțelege și vindeca decât un

aspect foarte limitat al ~~tu~~-ului uman. Iar acest lucru ar trebui să i se aplice chiar și unei metode care ar încerca să utilizeze în mod expres elemente religioase, cum ar fi rugăciunea, ca ajutor metodic.

Până la urmă, numai Creatorul sufletului omenesc va putea să-l trateze astfel încât să devină sufletul de care are El nevoie. Numai El îl poate vindeca, pe căile pe care numai El le cunoaște și le deschide și le prescrie pentru vindecare. Celelalte relații dintre călăuzitori și călăuziți se bazează, fără îndoială, pe o nevoie. Dar calea decisivă a lui Dumnezeu – mărturisirea – se bazează pe ascultare. Și anume, pe ascultarea de Dumnezeu, atât a omului călăuzit, cât și a celui care îl călăuzește. Desigur, omul poate simți o nevoie de a se spovedi, de a mărturisi. Dar dacă o și face cu adevărat, atunci o face numai în ascultarea de Dumnezeu. Cu atât mai puțin ascultă duhovnicul păcatele celui alt dintr-o nevoie a sa, ci o face în primul rând și exclusiv în ascultarea de Dumnezeu. Dumnezeu însuși a indicat într-o manieră decisivă locul în care intenționează să practice psihanaliza asupra păcătoșilor: locul crucii și al mărturisirii instituite după cruce. Este un act central de ascultare față de Dumnezeu a merge pe calea pe care a arătat-o el, pe care a arătat-o ca singura dreaptă, singura cu adevărat vindecătoare.

Aceasta nu înseamnă că orice discuție în afara mărturisirii și a slujirii ecleziale despre problemele sufletești proprii cuiva ar fi inutilă sau dăunătoare. Dar atunci când nevoia de a o purta apare, în plus, la locul potrivit și este realizată corect, atunci dialogul va duce pe termen scurt

sau lung, direct sau indirect, la un act de mărturisire. Desigur, problemele periferice pot fi rezolvate destul de adecvat printr-o metodă periferică.

Când omul înțelege – oricât de primitiv – că stă înaintea lui Dumnezeu; când știe că, la fel ca Adam, a fost creat de Dumnezeu, că a fost răscumpărat de Hristos și că acesta, prin moartea sa, îi deschide accesul la Tatăl și ușile cerului, atunci va aștepta mărturisirea într-un fel de necesitate între cei doi poli ai existenței sale, nașterea și moartea, unde se simte neapărat ca un păcătos. Va aștepta ca Dumnezeu să-i dea ocazia să revină, de fiecare dată, în acel centru pe care Dumnezeu însuși i-l indică și i-l deschide. Fiecare om își dă cumva seama că „nu mai merge așa” cu el. Și de aici i se deschide întrebarea cum ar putea merge mai departe, poate chiar cum ar trebui să meargă mai departe din punctul de vedere al lui Dumnezeu. Cum și-a imaginat Dumnezeu viața lui, nu doar în ansamblul ei, ci începând chiar din clipa de față. Așteaptă Dumnezeu un lucru anumit de la el, pe care l-ar putea și ar trebui să-l îndeplinească într-un anumit mod, indicat chiar de Dumnezeu? El simte, poate, că bazându-se doar pe propria-i libertate sau pe alți oameni, care trăiesc într-o libertate similară cu a lui, nu poate atinge această așteptare a lui Dumnezeu. Că nu este suficient să se exprime după propria-i rețetă sau după rețeta altora, punând problema în cărca celorlalți, dacă vrea să descopere calea înapoi către corectitudinea cea mai profundă, linia dreaptă care unește nașterea și moartea sa. Tot ceea ce poate formula ca expresie de sine în afara

mărturisirii îi poate procura o ușurare de moment; dar chiar și cel mai naiv om va observa că momentul de alinare rămâne doar unul dintre numeroasele momente ale vieții și că important ar fi să le înțeleagă pe toate ca o unitate.

Să presupunem că ești prietenul meu, iar eu îți spun: „Nu mai pot continua așa”: vom discuta împreună situația, vom descoperi, poate, unde m-am abătut de la calea cea dreaptă, vom reveni, poate, chiar până la copilărie, iar cele clar văzute îmi vor ajuta s-o iau iarăși de la început. Dar în orice discuție de acest fel individul ar fi privit în mod izolat, fără să reiasă clar pentru el faptul că trăiește într-o comunitate, atât a sfinților, cât și a păcătoșilor. Însă legile comunității sfinților, ca și a păcătoșilor, nu-i pot fi cunoscute decât lui Dumnezeu. Este adevărat că în mărturisire eu sunt acest păcătos individual, dar sunt în același timp o parte din umanitate, un membru al acestei umanități căzute. Termenii în care mă concep pe mine însumi în mărturisire diferă prin urmare total de cei ai analizei, este o conceptualitate în același timp personală și socială, așadar totală, care ia în considerare și lumea în ansamblul ei, relația lui Dumnezeu cu ea, lucrurile prime și ultime – chiar dacă această conexiune apare doar fulgerător, ca o experiență indirectă. Și pentru că situația este complet diferită, mijloacele de vindecare sunt și ele cu totul altele. Este în joc aici adevărul lui Dumnezeu, nu adevărul omului, nici măcar adevărul sufletului său, al existenței sale, al structurii sale profunde, ci în mod hotărât adevărul lui Dumnezeu. Niciuna dintre metodele umane

nu ia în serios acest adevăr divin, îl rezervă cel mult pentru ceasul morții și nici în acest ceas al morții nu îl ajută pe om să fie așa cum ar trebui să fie.

Atâta timp cât ajutorul îi este oferit omului de alți oameni și se mișcă doar în interiorul omenescului, el nu poate opera decât cu mijloace umane; tot ce îi vine omului din afară nu poate fi privit decât ca accident, ca ceva exterior, prevăzut cu un semn pozitiv sau negativ, dar unitatea dintre interior și exterior nu poate avea loc. Tot ce îmi poate oferi dialogul utilizat în consultația psihologică sunt niște „moduri de comportament” aplicabile în prezent, dar care se pot și trebuie să se schimbe din nou în funcție de schimbarea sorții. Mărturisirea, pe de altă parte, plasează ființa umană în fața destinului ei divin și în el, în ceea ce este ultim și final.

Atâta timp cât cineva nu se spovedește, nu mărturisește, simte că are libertatea să spună și să treacă sub tăcere orice vrea. Ceea ce urăște atunci în actul spovedaniei nu este umilința dezvăluirii, nu faptul că este un păcătos – pentru că deja știe cumva aceasta –, ci faptul că în fața mărturisirii totale și în ea trebuie să capituleze, că i s-a luat libertatea alegerii și tot ce i-a mai rămas acum de ales este să dezvăluie totul sau nimic. Căci în întregime este bolnav și trebuie să fie vindecat, iar lucrul acesta nu se mai poate face eclectic. Aceasta este prima umilire. Iar a doua, că este unul dintre cei mulți și trebuie să accepte aceleași modalități ca ceilalți, inclusiv niște gesturi exterioare ca acela de a îngenunchia în scaunul de spovadă la un ceas stabilit. Felul acesta de a fi marcat tocmai prin eliminarea